

VÄLIKYSYMYS 2/2003 vp

Kuntatalouden turvaaminen

Eduskunnalle

Parhailtaan kunnissa laaditaan talousarvioita. Ennakkotiedot eri kunnista kertovat, että kansalaisille tärkeitä peruspalveluja heikennetään edelleen monissa kunnissa. Hallituspuolueet nostivat vaalikampanjassa keskeiseksi asiaksi peruspalvelujen kohentamisen. Siinä kuntatalous on aivan keskeisessä asemassa.

Väestö ikääntyy ja kotona hoidetaan entistä enemmän huonokuntoisia ihmisiä. Lähivuosina paineet palveluihin kasvavat ja vanhukset saavat yhä heikommin kotiapua selviytyäkseen arjen askareista. Puolisoaan hoitavalle vanhukselle asetetaan silloin aivan kohtuuton taakka. Myös työssä käyvät omaishoitajat tarvitsevat kuntien tukipalveluja. Kuntien talouden tila on kuitenkin johtamassa siihen, että omaishoitajien tukeminen ja palvelut heikkenevät.

Edellisen hallituksen aikana käynnistettyyn kansalliseen terveysprojektiin kuulunut hoitotakuu, jonka piti turvata pääsy kohtuujassa lääkäriin, uhkaa mitätöityä. Kuntien ennakoitu tuloketähditys yhdistettynä valtion ja kuntien nykyisiin rahoitusratkaisuihin merkitsee sitä, ettei kasvavia terveysmenoja ja hoitotakuuta kyetä kaikkialla rahoittamaan. Myös sosiaalialan kehittämisohjelma romuttuu kuntien talousahdingon syvetessä.

Julkisen perusterveydenhuollon pahin ongelma on kasvava lääkäripula. Julkisen sektorin lääkärivajeen poistaminen on kiireellinen tehtävä, jotta tasavertaiset terveyspalvelut voidaan eri osissa maata turvata. Terveyspalveluun yksiköille maksettavaa valtionosuutta lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen kustannuksista ei esitetä korotettavaksi kustannusten nousua vastaavalla

määrällä. Korvauksen reaalitaso näin tosiasiasa laskee.

On selvää, että rahoituksen tiukentuessa kuntien on yhä vaikeampi vastata lasten ja nuorten psykiatriasta tai mielenterveyspotilaiden avohoidosta. Vastedes kunnat kykenevät myös yhä heikommin hoitamaan päihteiden ja huumeiden väärinkäyttäjiä.

Ongelmien lisääntyminen johtuu siitä, että hallitus ei reagoi kuntien vaikeaan tilanteeseen. Näennäisesti on niin, että kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuudet kasvavat tästä vuodesta. Valtaosa kasvusta on kuitenkin hallituksen veroratkaisuun liittyvää kuntien veromenetysten hyvittämistä. Jäljelle jäävä osuus on niin pieni, että se ei riitä kattamaan hallitusohjelman mukaisia uusia tehtäviä ja kustannusten nousua eikä liioin korjaamaan heikon talouskehityksen aiheuttamaa kuntien ahdinkoa.

Kuntatalouden ennustetaan olevan Vanhasen hallituskauden kaikkina vuosina 210—330 miljoonaa euroa alijäämäinen. Alijäämää kertyy kehyskaudella yhteensä 1,1 miljardia euroa.

Kuntien ahdinkoa kuvaa myös se, että kuntien vuosikate vuosina 2003—2007 ei riitä arvioituihin nettoinvestointeihin eikä edes käyttöomaisuuden poistojen rahoittamiseen. Siitä seuraa, että kunnat velkaantuvat ja joutuvat heikentämään palveluitaan sekä korottamaan veroprosenttia ja myymään omaisuuttaan. Vuosikate putoaa sisäasiainministeriön ennakoitilaskelmien mukaan vuodesta 2002 vuoteen 2005 koko maassa peräti 41 prosenttia. Lapissa vuosikate putoaa

VK 2/2003 vp — Suvi-Anne Siimes /vas ym.

peräti 83 prosenttia. Myös suuret kaupungit ovat vaikeuksissa.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Kuntien syvenevän talousahdingon takia kunnalliset peruspalvelut uhkaavat heikentyä hälyttävästi tulevina vuosina huolimatta kuntien lisävelkaantumisesta ja kunnallisveroprosenttien korotuksista. Miten hallitus aikoo turvata kuntien riittävän rahoituksen kansalaisten tarvitsemien palvelujen varmistamiseksi?

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 2003

Suvi-Anne Siimes /vas
Outi Ojala /vas
Minna Sirnö /vas
Unto Valpas /vas
Kari Uotila /vas
Markus Mustajärvi /vas
Mikko Kuoppa /vas
Erkki Virtanen /vas
Jaakko Laakso /vas
Pentti Tiusanen /vas
Mikko Immonen /vas
Veijo Puhjo /vas
Annika Lapintie /vas
Martti Korhonen /vas
Matti Kangas /vas
Satu Hassi /vihr

Ulla Anttila /vihr
Kirsi Ojansuu /vihr
Janina Andersson /vihr
Heidi Hautala /vihr
Rosa Meriläinen /vihr
Tuija Brax /vihr
Osmo Soininvaara /vihr
Päivi Räsänen /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Sari Essayah /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Lyly Rajala /kd
Leena Rauhala /kd
Raimo Vistbacka /ps
Timo Soini /ps
Tony Halme /ps